

УДК 358:343.37

А. П. Дикий,
к. е. н., доцент, доцент кафедри національної безпеки, публічного управління
та адміністрування, Державний університет "Житомирська політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5819-0236>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.3.57

СИСТЕМНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

A. Dykyi,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of National Security,
Public Management and Administration, Zhytomyr Polytechnic State University

SYSTEMIC PROBLEMS OF THE STATE POLICY OF PREVENTING AND COMBATING ECONOMIC CRIME

В статті проаналізовано праці вітчизняних вчених, які розглядали проблеми державної політики, зокрема в сфері правоохоронної діяльності. Мета статті полягає в здійсненні аналізу проблем державної політики щодо запобігання та протидії економічній злочинності. В процесі дослідження було встановлено, що системні проблеми державної політики запобігання та протидії економічній злочинності проявляються як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі. В статті охарактеризовано складові гарантування економічної безпеки держави, такі як: правоохоронна система держави, система регулювання економічних відносин в державі, система профілактики економічної злочинності, просвітницька діяльність держави, соціальна політика держави. Проведений аналіз показав існування сукупності бар'єрів, що стосуються реформування правоохоронної системи. На основі аналізу сукупності бар'єрів, які розглядають вчені, нами визначено системні проблеми державної політики запобігання та протидії економічній злочинності, на вирішення яких необхідно звернути увагу, що в свою чергу підвищить рівень економічної безпеки держави.

The article analyzed the works of domestic scientists who considered the problems of state policy, in particular in the field of law enforcement. The purpose of the article is to analyze the problems of state policy in preventing and countering economic crime. During the research, it was established that the systemic problems of the state policy of preventing and countering economic crime are manifested both in the internal and external environment. The article described the components of guaranteeing the economic security of the state, such as: the law enforcement system of the state, the system of regulation of economic relations in the state, the system of prevention of economic crime, educational activities of the state, social policy of the state. The conducted analysis showed the existence of a set of barriers related to reforming the law enforcement system. Taking into account the characterized components of guaranteeing the economic security of the state and the problems of reforming the law enforcement system of Ukraine, it is possible to identify the following systemic problems of the state policy of preventing and combating economic crime, which need to be addressed, in particular: the political dependence of the process of development and implementation

of reforms on oligarchic structures; inefficient resource provision of subjects of prevention and counteraction of economic crime; low level of staffing of the system of prevention and counteraction of economic crime; lack of communication and presence of conflict between the subjects of prevention and counteraction of economic crime; high level of corruption in the law enforcement system; lack of a mechanism for bringing to justice the subjects of reform implementation; ineffective system of prevention of economic crimes; lack of an educational mechanism of the population regarding the social harm of economic crimes; low level of public trust in law enforcement agencies and lack of acceptance of reforms; lack of a system for studying crimes as a public threat. Solving the above-mentioned problems will increase the level of economic security of the state.

Ключові слова: державна політика, економічна злочинність, запобігання економічній злочинності, протидія економічній злочинності, правоохоронна діяльність.

Key words: state policy, economic crime, prevention of economic crime, combating economic crime, law enforcement activity.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Актуалізуючи дослідження та вивчення системних проблем державної політики запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки України, варто процитувати вітчизняного дослідника М.В. Клець, який в статті 2008 року вказує на наступне: "Українське суспільство прагне утвердитися у світовій спільноті як демократичне, гуманістичне, вірне загальнолюдським цінностям і засадам ринкової економіки, політично стабільне, багате духовно і з належним добробутом населення. І на шляху до цієї мети всіляко старається позбутися від усього негативного, що псує існуючий в мріях ідеал, який, однак, у кожного свій. Звідси і наслідки: Судячи з висловлювань і дій політичного керівництва нашої країни, на найвищому державному рівні відсутнє чітке уявлення того, яку державу ми будемо і до якого суспільства ідемо" [1]. З того часу пройшло понад десять років, але проблема залишалася все тією ж. І лише 24 лютого 2022 р. кардинально змінило бачення розвитку України як в політичному середовищі, так і в народних масах. Сьогодні Україна бачить своє майбутнє в цивілізованому демократичному Західному світі як повноцінний член Європейського Союзу та Північно атлантичного альянсу (НАТО). Тобто, майже 30 років незалежності, про ефективність будь-якої державної політики в тому числі в сфері запобігання та протидії економічній злочинності, мова не могла йти, що обумовлено сукупністю власне системних проблем, а не можливістю її формування та реалізації. Саме тому, будь-яке наукове дослідження з проблем державної політики, що забезпечує економічну безпеку держави має вирішити сукупність системних проблем, а це вимагає, в першу чергу, їх ідентифікації та характеристики, що дозволить імплементувати в систему завдань державної політики.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Системні проблеми державної політики, зокрема в сфері правоохоронної діяльності піднімалися вітчизняними вченими, зокрема: В.В. Євдокимов, Д.О. Грицишен,

Т.В. Барановська, О.В. Білошицький, В.М. Бутузов, І.О. Драган, В.Ф. Загурська-Антонюк, І.М. Леган, С.П. Лисак, К.В. Малишев, В.В. Нонік, В.В. Савіцький, С.В. Свірко, Л.В. Сергієнко, І.В. Супрунова, О.В. Трачук, А.В. Фрікель та інших.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Здійснити аналіз проблем державної політики щодо запобігання та протидії економічній злочинності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

"Злочинність у сфері економічних відносин слід визнати за поліпроблемне явище, що виявляє собою чи не головне випробування для України як самостійної, незалежної та суверенної молодшої держави. Проблема ця настільки складна, що величезна кількість різноманітних кримінологічних досліджень і практичних заходів, які були проведені у ХХ ст. для її вирішення, дали маловтішені результати. Рівень злочинності у сфері економіки впродовж ХХ ст. рік у рік зростав в усіх країнах світу незалежно від ступеня економічного розвитку, а наприкінці його досяг транснаціональних масштабів і став загрожувати національній і міжнародній безпеці багатьох країн світу. Через зміни соціально-економічних умов вона постійно трансформується в нові види і форми, видозмінюються і засоби вчинення цих злочинів. Все це обумовлює постійну необхідність продовження досліджень з цієї проблематики і пошуків найбільш ефективних заходів протидії" [2].

Системні проблеми державної політики запобігання та протидії економічній злочинності як складової гарантування економічної безпеки України проявляються як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі, а окремі із них обумовлені наслідками злочинності в цілому та симптомами проблеми, які вони викликають, зокрема. Зважаючи на міждисциплінарність об'єкту дослідження, системні проблеми проявляються в наступних структурних складових гарантування економічної безпеки держави:

— правоохоронна система держави. Правоохоронна система є ключовою складовою запобігання та протидії економічній злочинності та інструментом забезпе-

чення державної безпеки в цілому, та економічної, зокрема. Сучасна правоохоронна система України знаходиться на стадії реформування, що обумовлено сукупністю соціально-економічних, політичних, правових та міжнародних факторів. "Проблема реформування системи правоохоронних органів України набуває дедалі більшої актуальності у загальному процесі демократизації суспільства та держави, а також їх трансформації у зв'язку з необхідністю наближення до європейських та євроатлантичних стандартів. Адже саме правоохоронна система покликана захищати права людини та надбання демократії цивілізованої держави. Умови глобалізації свідчать про доцільність сприйняття внутрішньої політики держави та управління у цій сфері крізь призму діяльності правоохоронних органів. Сьогодні в умовах модернізації всієї системи державної служби в Україні реформування органів внутрішніх справ, їх інтеграції у систему правоохоронних органів зарубіжних країн закономірно зростає потреба в удосконаленні діяльності правоохоронних органів України, оптимізації професійної підготовки персоналу, особливо керівного складу, здійсненні системних перетворень у правовому регулюванні службової діяльності та соціальному забезпеченні працівників ОВС. На сучасному етапі реформування органів внутрішніх справ важливого значення набувають питання розбудови такої моделі, яка б найбільше відповідала вимогам міжнародних стандартів та національним інтересам" [3]. "Важливою проблемою, забезпечення демократичного розвитку, державної безпеки, громадського порядку та суспільного консенсусу є налагодження ефективної правоохоронної системи. Україна в умовах сусідства із агресором та диктаторськими режимами має приділяти даному питанню багато уваги. Правоохоронна система, як і будь-яка інша система виконання державних функцій, є вкрай складною та повинна бути мінливою до факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. Крім того, будучи точкою перетину приватних, суспільних та публічних інтересів, правоохоронна система завжди знаходиться в режимі біфуркації. Значна увага політиків, суспільних діячів носіїв суспільної думки щодо розвитку правоохоронної діяльності вказує на різні сторони її розвитку, й, відповідно, вимагає формування багатовекторного плану трансформації. Для ідентифікації напрямів трансформації правоохоронної системи, в першу чергу, варто визначити системні проблеми державної політики в сфері трансформації правоохоронної системи. Саме зазначені проблеми є причинами негативних наслідків функціонування правоохоронної системи, що проявляються в низькому рівні державної безпеки, громадського порядку та соціального конфлікту" [4]. Ось саме національні інтереси зазвичай, а при політичному режимі Януковича особливо, були на другому плані, в той час як приватні інтереси олігархічних структур впливали на державну політику, що зумовили системну проблему управління як правоохоронною системою в цілому, так і іншими системами, зокрема. Так, незалежність України свідчить про використання правоохоронної системи як інструменту політичного переслідування, рейдерських захоплень, забезпечення особистої безпеки та інше. Відповідно, політична залежність правоохоронної системи призвела до сукупності інших системних

проблем державної політики, серед яких: значний рівень корупції; низька ресурсна забезпеченість; незадовільний рівень кадрового потенціалу; конфлікт між правоохоронними органами; недовіра до правоохоронних органів та інше;

— система регулювання економічних відносин в державі. "Велику роль в економічному житті суспільства відіграють економічні відносини між людьми. Від досконалості економічних відносин залежить не лише розвиток способу виробництва, але й соціальна рівновага в суспільстві та його стабільність. З їх змісту прямо пов'язане вирішення проблеми соціальної справедливості, коли кожна людина та соціальна група отримує можливість користуватися різного роду соціальними благами в залежності від суспільної корисності своєї діяльності, її необхідності для інших людей, суспільства, держави для реалізації їх економічних інтересів. Економічні інтереси є об'єктивними мотивами діяльності людей, що відображає їх місце в системі суспільного виробництва" [5]. Відповідно, система регулювання економічних відносин спрямована на врегулювання конфлікту інтересів між усіма учасниками таких відносин та розвитку ефективної економічної системи держави. Проте, регулювання економічних відносин в Україні відбувалося в залежності від політичних режимів, і як наслідок характеризувалося сукупністю системних проблем реалізації державних політичних в різних сферах економічного життя держави.

— система профілактики економічної злочинності. "Економічна злочинність стала об'єктом наукових досліджень в різних сферах наукового пізнання: економічні, юридичні, психологічні, соціальні науки та науки з державного управління. Зауважимо, що в більшості досліджень піднімалися питання характеристики та ознак економічних злочинів. Проте, для цілей державного управління в сфері боротьби з економічною злочинністю для забезпечення відповідного рівня національної економічної безпеки є потреба в дослідженні економічної злочинності в контексті ідентифікації стимулів здійснення економічних злочинів людиною. Це дозволить переглянути державну політику в контексті уникнення причин економічної злочинності та формування комплексу заходів з розвитку безпечної економічної системи держави" [6]. Лише за ефективної роботи зі стимулами та мотивами здійснювати економічні злочини в суспільстві вдасться знизити її рівень і, як наслідок, гарантувати економічну безпеку держави. Так, державна політика незалежної України не завжди переслідувала національні інтереси та вагомий проміжок часу залежала від східного сусіда, що характеризували її радянське продовження. Це визначали властивості економічної поведінки населення України і, як наслідок, толерантність до корупції й, відповідно, злочинної діяльності;

— просвітницька діяльність держави. "Вже декілька десятиліть відбувається демократизація суспільств, які впродовж ХХ ст. були тоталітарними. Проте, демократизація в класичному розумінні не може вирішити усі назрілі соціально-економічні та економіко-правові проблеми, як і власне не завжди може задовільнити економічні інтереси усіх учасників суспільних відносин. Це в першу чергу обумовлено різним економічним мисленням та

Таблиця 1. Бар'єри реформування Національної поліції

Бар'єр	Характеристика
низький рівень кадрового потенціалу	нестача кадрів Національної поліції складає приблизно 17 %, що значною мірою пов'язано, із відтоком кадрів, який обумовлений соціальною та економічною незахищеністю поліцейських
низький рівень забезпечення	відповідно до оголошених даних керівництва на момент створення Національної поліції, її діяльність була забезпечена лише на 35 %
низький рівень суспільної довіри	В даному контексті автор посилається на соціологічні дослідження: «згідно дослідженню, проведеному службою Центру Разумкова за червень 2018 року, Нацполіції зовсім не довіряли 22,4 % опитаних громадян. Для порівняння: роком раніше, за дослідженням цього ж центру, тих, хто зовсім не довіряв, було 20,8 %»
відсутність комплексного механізму правового забезпечення реформування правоохоронної системи	пов'язано із лише фрагментарними змінами нормативно-правового регулювання правоохоронної системи України

Джерело: складне автором на основі: [9].

відсутність дисципліни в економічній поведінці" [7]. Все це вказує на відсутність в Україні економічної культури та дисципліни в економічних відносинах. В цілому вагому роль відіграє просвітницька діяльність, яка не забезпечувала виховання свідомого громадянина та сприяла недовірі населення до реформ за західним зразком;

— соціальна політика держави. Соціальна політика держави виступає важливим інструментом запобігання економічним злочинам, через формування соціального середовища, що унеможливує даний процес. Проте, наслідки неефективної соціальної політики, можуть стати стимулом до організації економічної злочинності в суспільстві. Досить часто наслідки соціальної політики обумовлювали системні проблеми державної політики запобігання та протидії економічній злочинності.

Характеристика кожної із зазначених складових гарантування економічної безпеки держави вказує на існу-

вання сукупності бар'єрів. Більшість з них стосуються реформування правоохоронної системи держави, яка має забезпечити запобігання та протидію економічній злочинності.

Дореформений період правоохоронної діяльності характеризувався наступними бар'єрами, які виділені І.М. Паньонко [8]:

— проблема полягає у надмірному нормативному закріпленні діяльності усіх без винятку органів і посадових осіб державної влади. Нашим головним завданням у будь-якому реформаторстві є прийняття відповідного нормативно-правового акта, який би на папері урегулював існуючі проблеми, а як ці норми діятимуть у практичній діяльності — це питання не прогнозується і не обговорюється;

— проблема робочої культури кожного правоохоронного органу. Дуже просто змінити політику або якісь нормативні документи, але непросто змінити робочу культуру силового міністерства. Тут постає питання щодо можливості суспільства знати, які рішення приймаються в міністерстві, ким це рішення прийняте і які наслідки прийняття цих рішень;

— існування корупції в правоохоронних органах. Корупцію перемогти неможливо, але можливо створити таку ситуацію, в якій відпадає потреба у корупційних діяннях [8].

Варто зазначити, що зазначені бар'єри характерні для правоохоронної системи, яка функціонувала до 2014 р. Окремі із них було частково вирішено в результаті реформування правоохоронної системи після Революції Гідності. Проте, ряд системних проблем, не дозволили сформувати ідеальну або ж наближену до ідеальної правоохоронну систему, що й викликає відсутність дієвих механізмів в сфері запобігання та протидії економічній злочинності.

На проблеми діяльності Національної поліції вказує Г. Мамка, наводячи наступні бар'єри її реформування, що представлено в табл. 1.

Малишев К.В. та Хробуст О.О. [10], досліджуючи проблеми реформування правоохоронної системи, вказують на наступні бар'єри:

Таблиця 2. Бар'єри реформування правоохоронної системи в контексті діяльності спеціалізованих антикорупційних органів

Бар'єр	Характеристика
політичні чинники	відсутність реальної політичної волі
економічні чинники	зарегульованість економіки, непрозорість податкової системи, недофінансування
недоліки державного управління	розбалансованість системи державного управління
недоліки правової системи	слабка судова система, недостатньо виписаний у законодавстві правовий статус антикорупційного органу
помилки організаційної структури	калькування структури без урахування місцевої специфіки, порушення балансу між превентивною, правоохоронною, просвітницькою та аналітичною функціями
невідповідність реальних результатів	невідповідність реальних результатів діяльності прогнозованим та очікуваним, що створює викривлену картину антикорупції
низька суспільна довіра	лише професіоналізм, відкритість та взаємодія з інститутами громадянського суспільства може забезпечити високий рівень суспільної довіри, а відтак запобігти надмірному політичному тиску

Джерело: складне автором на основі: [3].

Рис. 1. Структура системних проблем державної політики запобігання та протидії економічній злочинності

Джерело: сформовано автором.

— недовіра суспільства до правоохоронної системи та державної влади (виконавчої та законодавчої) в цілому, що чинить супротив будь-яким реформам;

— політична корупція та відсутність політичної волі щодо здійснення або ж завершення реформ в різних сферах суспільного життя та правоохоронній системі, зокрема;

— механізми державної політики та державного управління щодо реформування не в повній мірі враховують суспільні реалії, зокрема, інформаційна підтримка реформ;

— корупція в правоохоронних органах та відсутність мотивації до трансформації управління правоохоронною діяльністю;

— відсутність належного ресурсного забезпечення процесу реформування правоохоронної системи, зокрема: кадрового, фінансового, інформаційного, матеріального та іншого.

Новіков О. вказує на існування семи бар'єрів реформування правоохоронної системи в контексті діяльності спеціалізованих антикорупційних органів, серед яких наступні (табл. 2).

Досить цікавим є підхід, що міститься в колективній монографії за загальною редакцією В.В. Євдокимова та Д.О. Грицишена [4]. Так, колектив авторів наголошує на наступних системних проблемах реформування правоохоронної системи:

1) заполітизованість правоохоронної системи держави, що в результаті призводить до низького рівня управління її функціональними та операційними процесами;

2) низький рівень інформованості суспільства про реформування правоохоронної системи;

3) відсутність комунікації між правоохоронними органами;

4) правовий механізм мінливий до політичних сил, що, як наслідок, призводить до значних змін в законодавстві та прийняття недосконалих початкових законів;

5) відсутність комплексності в реформуванні;

6) відсутність комунікації між центральними органами виконавчої влади, що реалізують політику в різних сферах суспільного життя, які є суміжними до правоохоронної системи;

7) недосконалість структури правоохоронної системи;

8) проблема фінансового забезпечення правоохоронної системи [4].

Зважаючи на охарактеризовані складові гарантування економічної безпеки держави та проблеми реформування правоохоронної системи України, можна визначити наступні системні проблеми державної політики запобігання та протидії економічній злочинності на вирішення, яких необхідно звернути увагу (рис. 1):

— політична залежність процесу вироблення та реалізації реформ від олігархічних структур є найбільш важливою системною проблемою гарантування економічної безпеки держави через механізми запобігання та протидії економічній злочинності. Будь-які, політичні зміни, що пов'язанні із виборами Президента України, до Верховної Ради України, обласних рад, міських рад, об'єднаних територіальних громад призводили до трансформації державної політики та зміни в управлінні центральними органами виконавчої влади. Відповідно, залежність політиків від олігархічних структур та заполітизованість системи державного управління, призводить до фрагментарності реформ, використання службового становища, лобювання приватних інтересів в законотворчості. Це унеможлиблює здійснення ефективної роботи щодо запобігання та протидії економічним злочинам;

— неефективне ресурсне забезпечення суб'єктів запобігання та протидії економічній злочинності. "Правоохоронні органи забезпечують нормальне функціонування держави та життєдіяльність суспільства. Від результатів їх діяльності залежить рівень правопорядку в країні. Тому ефективність та результативність їх діяльності є основним стратегічним напрямком розвитку добробуту населення та безпеки країни. Для забезпечення відповідного рівня роботи правоохоронних органів необхідно здійснювати належне їх фінансування" [11]. Проте, питання фінансування механізмів реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності має сукупність проблем, які полягають як в обсягах фінансування, так і в механізмі фінансування та ефективності і раціональності використання бюджетних коштів суб'єктами реалізації державної політики;

— низький рівень кадрового забезпечення системи запобігання та протидії економічній злочинності. Питання кадрового забезпечення правоохоронної системи та інших складових реалізації державної політики в сфері запобігання та протидії економічній злочинності, завжди стояло в списку пріоритетних. Системною дана проблема стала в умовах реформування правоохоронної системи з 2014 р. Це пов'язано із тим, що глобалізація, трансформація економічних відносин та перехід в цифровий світ зумовили необхідність нових знань та навиків. Відповідно, система відомчої та цивільної освіти не змогла зреагувати на дану проблему вчасно. Це вимагає вирішення сукупності проблем з підготовки та перепідготовки кадрів через трансформацію освітнього механізму реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності;

— заполітизованість правоохоронної та інших систем забезпечення державної безпеки призвели до відсутності комунікації та наявності конфлікту між суб'єктами запобігання та протидії економічній злочинності. Як наслідок, це призводить до низької ефективності діяльності правоохоронних органів та інституційних перешкод. Це можливо вирішити лише шляхом формування комплексного механізму впровадження інформаційно-комунікаційної системи управління правоохоронної системи України, що дозволить оперативніше збирати інформацію, підвищить ефективність обміну інформацією та забезпечить залучення кваліфікованих осіб до процесу розслідування злочинів в сфері господарської діяльності;

— високий рівень корупції в правоохоронній системі. Корупція є найбільшою проблемою, яка супроводжує всю незалежність України. На сьогодні в Україні діє сукупність антикорупційних органів, які дозволяють забезпечити певний рівень прозорості та доброчесності при реалізації державної політики запобігання та протидії економічній злочинності;

— відсутність механізму притягнення до відповідальності суб'єктів реалізації реформ. В Україні на досить низькому рівні знаходиться політична відповідальність та відповідальність ключових осіб, які відповідальні за реалізацію реформ в різних сферах суспільного життя. Відповідно, для вирішення зазначеної проблеми є необхідність трансформації діючого законодав-

ства через встановлення відповідальності осіб, які здійснюють реалізацію реформ;

— недієва система профілактики економічних злочинів. Система профілактики економічних злочинів є найбільш дієвим та перспективним інструментом зменшення рівня економічної злочинності;

— відсутність просвітницького механізму населення щодо суспільної шкоди економічних злочинів, призводить до того, що населення має високий рівень толерантності до економічних злочинів та не усвідомлює їх наслідків як в теперішньому, та і в майбутньому;

— відсутність системи вивчення злочинів як суспільної загрози. Для державної політики запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки держави є вкрай важливим спиратися на ґрунтовні положення про стан, поширення, причини, наслідки економічної злочинності. Це неможливо здійснити за відсутності дієвої системи вивчення економічної злочинності в державі, яка враховує економічні, правові, соціальні, психологічні, політичні та інші властивості даного суспільного явища та його вплив як на економічну безпеку, зокрема, так і національну безпеку загалом;

— низький рівень довіри населення до правоохоронних органів та несприйняття реформ. Найбільшою протидією реалізації реформи як в правоохоронній сфері, так і інших сферах забезпечення безпеки держави є недовіра населення до правоохоронних органів, що призводить до несприйняття реформ. Відповідно, важливе значення покладається на інформаційний механізм реалізації державної політики, що має забезпечити та підготувати підґрунтя для впровадження змін в систему запобігання та протидії економічній злочинності.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, на основі проведеного дослідження нами виявлені системні проблеми державної політики запобігання та протидії економічній злочинності, до яких віднесено: 1) політична залежність процесу вироблення та реалізації реформ від олігархічних структур; 2) неефективне ресурсне забезпечення суб'єктів запобігання та протидії економічній злочинності; 3) низький рівень кадрового забезпечення системи запобігання та протидії економічній злочинності; 4) відсутності комунікації та наявності конфлікту між суб'єктами запобігання та протидії економічній злочинності; 5) високий рівень корупції в правоохоронній системі; 6) відсутність механізму притягнення до відповідальності суб'єктів реалізації реформ; 7) недієва система профілактики економічних злочинів; 8) відсутність просвітницького механізму населення щодо суспільної шкоди економічних злочинів; 9) низький рівень довіри населення до правоохоронних органів та несприйняття реформ; 10) відсутність системи вивчення злочинів як суспільної загрози. Відповідно, зазначені системні проблеми мають стати ключовим фактором формування завдань державної політики запобігання та протидії економічній злочинності, що дозволить підвищити рівень економічної безпеки держави.

Література:

1. Клець М.В. Боротьба з економічною злочинністю: проблема ефективності. Економіка та держава. 2008. № 11. С. 40—42.
2. Борисов В.І., Лопушанський Ф.А., Корж В.П. Боротьба зі злочинністю у сфері підприємницької діяльності (кримінально-правові, кримінологічні, кримінально-процесуальні та криміналістичні проблеми): монографія. Х.: Право. 2001. С. 186—210.
3. Новіков О. Світовий досвід функціонування спеціалізованих антикорупційних органів. Ефективність державного управління: збірник наукових праць. 2015. Вип. 43. С. 52—57.
4. Криза правоохоронної системи України: монографія / За загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України, доктора наук з державного управління, доктора економічних наук, професора Віктора Євдокимова; Заслуженого економіста України, доктора наук з державного управління, доктора економічних наук, професора Дмитрія Грицишена. — Житомир: Видавничий дім "Бук-друк", 2023. 584 с.
5. Грицишен Д.О. Державна політика в сфері запобігання та протидії економічній злочинності: монографія. Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2020. 384 с.
6. Грицишен Д.О., Супрунова І.В., Лисак С.П. Економічна злочинність як суспільне явище та загроза державній безпеці. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 24. С. 140—151. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/24_2020/22.pdf
7. Грицишен Д.О. Передумови формування та реалізації державної політики в сфері запобігання та протидії економічній злочинності. Наукові перспективи. 2020. № 6. С. 32—42.
8. Паньонко І.М. Причини та заходи щодо реформування правоохоронних органів України. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. 2014. № 801. С. 195—201.
9. Мамка Г. Провалена реформа поліції. Факти, які варто не забувати. Юридична Газета. 02 червня 2021. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/provalena-reforma-policiyi-fakti-yaki-var-to-ne-zabuvati.html>
10. Малишев К.В., Хробуст О.О. Ідентифікація причин, бар'єрів та наслідків реформування правоохоронної системи України. Право та державне управління. 2019. № 4. С. 313—320.
11. Малишев К.В. Державна політика в сфері трансформації правоохоронної системи: теорія, методологія, організація: монографія. Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2022. 300 с.
3. Novikov, O. (2015), "World experience of functioning of specialized anti-corruption bodies", *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia: zbirnyk naukovykh prats'*, Vol. 43, pp. 52—57.
4. Yevdokymov, V. and Hrytsyshen, D. (2023), *Kryza pravookhoronnoi systemy Ukrainy [The crisis of the law enforcement system of Ukraine]*. Vydavnychyj dim "Buk-druk", Zhytomyr, Ukraine.
5. Hrytsyshen, D.O. (2020), *Derzhavna polityka v sferi zapobihannia ta protydii ekonomichnij zlochynnosti [State policy in the field of prevention and counteraction of economic crime]*, Vyd. O.O. Yevenok, Zhytomyr, Ukraine.
6. Hrytsyshen, D.O., Suprunova, I.V. and Lysak S.P. (2020), "Economic crime as a social phenomenon and a threat to state security", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, Vol. 24, pp. 140—151.
7. Hrytsyshen, D.O. (2020), "Prerequisites for the formation and implementation of state policy in the field of prevention and counteraction of economic crime", *Naukovi perspektyvy*, Vol. 6, pp. 32—42.
8. Pan'onko, I.M. (2014), "Reasons and measures for reforming law enforcement agencies of Ukraine", *Visnyk Natsional'noho universytetu "L'vivs'ka politekhnikha"*. Yurydychni nauky, Vol. 801, pp. 195—201.
9. Mamka, H. (2021), "Failed police reform. Facts that should not be forgotten.", *Yurydychna Hazeta*, [Online], available at: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/provalena-reforma-policiyi-fakti-yaki-var-to-ne-zabuvati.html> (Accessed 4 January 2023).
10. Malyshev, K.V. and Khrobust, O.O. (2019), "Identification of the causes, barriers and consequences of reforming the law enforcement system of Ukraine", *Pravo ta derzhavne upravlinnia*, Vol. 4, pp. 313—320.
11. Malyshev, K.V. (2022), *Derzhavna polityka v sferi transformatsii pravookhoronnoi systemy: teoriia, metodolohiia, orhanizatsiia [State policy in the field of transformation of the law enforcement system: theory, methodology, organization]*, Vyd. O.O. Yevenok, Zhytomyr, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 23.01.2023 р.

www.economy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б») Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73